

Enne mängib moosikant wiuliga paar takti, siis laulab ta jutustamise wiisi paar sõnu ehk salmi, mängib jälle wiuliga, sel wiisil kestab see laua, kuni laul ehk jutt laulmise wiisil ilma hääle muutmata otsas on, sest rahwa-laul weel mitte riimi ja kunstipõhjusseaduste järel ei läi, waid nad jutustawad lauldes, nii et iga asja üle lohe mõib laulda, kui aga natukene mõistad sõnu sorawalt seada ja üls wiulimängija sääl juures on.

Külades loolised ka weel ei ole, waid kõigest linnades, ja rahwas on maal, sagedaste ka linnas, üsna harimata, nii et mõni toredate riietega preili — lugeda ega kirjutada ei mõista. Hale lugu, kui rahwas nii harimata on.

Selle pärast on ka nende maal Juutidel ja Mukslastel nii hää elada. Ajalehtedes loete nüüdki weel wistist, et Buforessti linnas saadikud itka weel Juutidele ühe-määrilist õigust teiste alamatega anda ei taha, sest et nad tarwad — ja üsna õigusega — kui juba nüüd Juutidel nii palju mõlmust on, siis need weel rohkem ilma harimata Rumânia rahwast oma käppade alla liinwad.

Ka siit rahwa elu tähele pannes soowin mina, et meie armsad Gesti wennad kodumaal midagi ära ei wäiks koolide ja rahwa harimise eest hoolt landa.

Teile kõigile terwist saates olen ja jään Teie sugalane

Buforesstis

16. Augustil 1878.

G. Vären.

Gesti teine üleüldine laulu- ja mängu-pidu aastal 1879.

Kui esimene laulupidu aastal 1869 möödas ja hästi lorda läinud oli, siis tõusis peagi pärast seda mõne rahwa sõbra südames see mõte teist pidu asutada. See pidu pidi juba aastal 1875 olema, aga palwekirjad lubamisel ei jõudnud nii laugele. Nüüd pidi ta aasta pärast 1876 olema, aga luba riigivalitsuse läest jõudis alles kaks

kuud enne pidu aega Tartu, ja selle aja sees ei mõinud ettevalmistamised, laulude kirjutamine ja trükkimine ja nootide kirjutamine mänguriistadele enam walmis saada. Pidul läkati jälle üls aasta edasi. Pidukomitee presidendiks wäliti H. von Samson Urwastust. Teda õeldi enam kui muud mõisnikka meie rahwa poolt olemat. Pidul lauluraamatu kirjutamine ja laulujuhatamine pidul anti nende ridade kirjutaja hoolde. Mängu-nootide kirjutada lastmise ja muusiku-kooride juhatamise pidul wõttis Tartu praost Willigerode oma hoolde. Tööd läkswad edasi ja komitee koostumised ka. Komitees aga tõuswad wõiblemised selle üle, mis tarwis pidul sisse wõetud raha peaks tarmitatama, kui seda üleüldse ettevalmistamiste kuludest peaks üle jääma, mis ju ette ei mõinud teada. Tartu Gesti lauluseltsi Wannenimine oli see, kes riigi-walitsuse läest loa oli saanud pidu ära pidada. Tema oli ka see, kes pidukomitee esite walis. Selle seltsi eestseisuse liikmed ja muud Gesti mehed oliwad selle poolt, et raha, kui seda peaks üle jääma, Gesti Kirjameeste seltsile pidi antama kasuliste ja õpetlikkude raamatute wäljaandmisel. President v. Samson ei olnud sellega rahul, waid tahtis raha mõnel muul wiisil rahwa kasuks pruukida, ja kui tema tahtmine pidukomitees läbi ei läinud, lõi ta end presidendi ametist lahti ja temaga ühes kõige komitee imespanemisel ka praost Willigerode. Herr von Samson sattus pea pärast seda nii hästi pidukomiteega kui Aleksandri-kooli pääkomitee presidendi õpetaja Hurtiga suurde sülesõtta Sassa ja Gesti ajalehtedes. Sellest sõjast wõis selgeste näha, et von Samson rahwa asja poolt mitte ei olnud, sest kes ühe kooli wasta seisab, mis rahwas waimuharimise edenemisel ehitab, see ei wõi ka õige rahwa sõber olla. Pidukomitee walis nüüd Gesti Postimehe redaktori J. W. Jannseni oma presidendiks. Willigerode wäljaastumise läbi langes ka mängu-kooride talitus minu, nende ridade kirjutaja, päale. Pidul-laulude trükkimine läks wahel ajal oma soodu edasi, ehk küll pean ütlemat, et laulude walmimine ja üleswõtmine mitte terge ei olnud, sest ma sain soowimisi ühelt ja teiselt poolt, et peal-